

mi quadringentesimi sexagesimi sexti, Pontificatus nostri Anno secundo, publicata fuit eisdem Christi fidelibus plenius innotebat, nullusque illius ignorantiam prætendere valeat in futurum: præsentibus inseri fecimus, ut ad majorem omnium perveniat notionem. Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam nostrorum statuti, ordinationis, & decreti infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumperit, indignationem omnipotens Dei, & beatorum Petri & Pauli Apostolorum ejus se noverit incursum. Datum Romæ apud sanctum Petrum, anno incarnationis Dominicæ MCCCCCLXXVIII. quinto Nonas Mart. Pontificatus nostri Año 5.

C A P. IV.

Bulla confirmationis anni Jubilai, publicata apud sanctum Petrum in die Nativitatis Domini, in qua continetur, quod annus Jubileus est ad brevius tempus redditus, quam olim esset: quoniam vigesimo quinto quoque anno cunctis fidelibus basilicas urbis Romanae hic expressas visitantibus, illius indulgentiae concedentur. Et illo durante, aliae indulgentiae ubique cessant.

Sixtus IV. [an. 1473.]

Quemadmodum & operosi, vigilisque pastoris solertiae suæ custodie deputatas curat a ferarum præservare incuribus, & ad statum prosperum foetu multiplicato perducere: ita quoque & nos (quibus dispositio ne superna universi gregis Dominicæ sollicitudo commissa est) & supremis desideramus affectibus, & studiis nitimus indefessi, cunctos Christi fideles, quos a iustitia semita hostis humani generis diabolica fraude avertit, deposita peccatorum sarcina, suo reconciliare auctori: ut æternæ felicitatis præmii nostri redemptoris inæstimabili charitate media potiantur, hatque nostræ operationis ministerio, utilitate publica suadente, etiam per gratiarum susceptionem, quod eorum saluti convenient, atque nostra, & prædecessorum nostrorum ordinationes salubres debitis effectibus mancipentur. Olim siquidem felicis recordationis Pau lis Papa secundus, prædecessor noster, rationabilibus causis tunc expressis inductus, de venerabilium Fratrum nostrorum, tunc suorum (de quorum numero tunc eramus) consilio, annum Jubilæum ad brevius tempus provida moderatione reducens, illum ad annum vigesimum quintum Apostolica auctoritate restrinxit, ac voluit, statuit, & decetivit ex causa prædictis, quod singulis vigintiquinque annis Jubilæus annus prædictus celebrari deberet: quod que anno Domini MCCCCCLXXIV. proxime futuro, videlicet a vigilia Nativitatis Domini nostri Iesu Christi, idem annus Jubilæus inciperet, & ut sequitur, finiretur: ac universi & singuli utriusque sexus fideles, qui beatorum Apostolorum Petri & Pauli basilicas, Lateranensem quoque & sancta Mariae majoris almæ urbis Ecclesiastis statutis diebus devote visitarent, omnes & singulas indulgentias, & peccatorum remissions consequerentur, quas idem Pontifex sive prædecessores anno Jubilæo hujusmodi basilicas, & Ecclesiastis visitantibus devote concesserant, per quasdam primo, & deinde nos, qui (dicto prædecessore, scilicet Domino placuit, sublato de medio) sumus divina disponente clementia ad apicem summi Apostolatus assumpti, & per alias nostras literas, ejusdem Pauli prædecessoris ordinationem, voluntatem, & statutum, ac omnia & singula in eisdem suis literis contenta, de fratribus eorumdem consilio approbantes: similiter statutus & ordinamus, quod annus Jubilæus prædictus, cum eisdem indulgentiis, & remissionibus plenariis peccatorum, anno proxime futuro a vigilia Nativitatis ejusdem incipere, & ut sequitur, continuari deberet:

C A P. V.

Sixtus tempore suo multis multas concesserat indulgentias: quas certis ex causa his revocat.

Idem Sixtus IV. [an. 1478.]

Etsi Dominici gregis salutem semper intenti, singulis cum humilitate poscentibus ea benigne concedere studeamus, per quæ (peccatorum mole deposita) salus ipsa succedat, & hostis humani generis servitute eruptas animas lucifaciamus Altissimo, qui nobis eas sua bonitate commisit: id tamen propensi studio præcavendum

a Vide extravagantem Gregorii XIII. incip. Dominus ac redempier, qua indicatur sanctus Jubilæus pro anno 1575.

a Predicatores questuarios omnino abolevit. Conc. Trid. Sess. 5. de reform. c. 2. §. ult. & sess. 22. de reform. c. 9.

dum esse censemus, ne cujusvis indulgentia, remissionis, vel facultatis obtentu, Christi fideles procliviores ad illicita in posterum committenda reddantur, aut facilitas venientis peccandi tribuat incentivum. Cum itaque (sicut multitudinem facultatum per nos, vel auctoritate nostra concessarum, tam verbo, quam in scriptis, confessis exinde literis vel non, Prælatis & personis Ecclesiasticis, etiam religiosis, & secularibus utriusque sexus, Capitulis, Collegiis, Conventibus, hospitalibus, confratribus, & universitatibus, tam in genere, quam in specie, sub electione, vel deputatione confessorum, qui eligentes eosdem, vel pro indulgentiis per nos concessis consequendis, ad Ecclesiastis & alia pia loca confluentes, seu ad aliqua pia opera manus porrigitas adjutrices, earundemque confatriarum confratres & forores, ac in hospitalibus prædictis decedentes, seu deservientes, aut eis pie aliquid relinquentes, vel aliqua alia meritorum ministeria exhibentes, & in ordinibus profidentes, eorum confessione diligenter auditæ, in singulis etiam sedi Apostolicæ reservatis casibus semel in vita, & in aliis toties quoties, ac in morte plenarie, vel alias etiam ad effectum consequendi quascunque indulgentias plenarias, vel non plenarias, absolvere, & pœnitentiam salutarem eis injungere, emissa quoque vota perillous quacunque in alia pietatis opera commutare libere, & licite valeant: fideles præfati ad peccandum, & ad alia illicita committendum, nonnunquam procliviores existant, in non parvum periculum salutis animarum suarum: Nos qui Deo proprio ejusdem gregis Dominicæ (meritis licet insufficienibus) causam gerimus, & illum spiritalis thesauri elargitione cupimus ipsi Deo reddere acceptabilem: ne exinde clavium auctoritas deducatur in contemptum, ipsi que ad peccandum procliviores (ut diximus) liberius prolabantur: ex præmissis & aliis rationalibus causis animum nostrum moventibus, motu proprio (non ad alicuius nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed de nostra merita voluntate, & deliberatione) auctoritate Apostolica tenore præsentium statutum & ordinamus, quod de cetero pretextu facultatum hujusmodi concessarum a nobis, vel auctoritate nostra, & quas concedi quomodolibet contingat in posterum, verbo, literis, aut quavis alia scriptura, etiam cum clausula, quod sola signatura sufficiat, etiam in favorem fidei & crucis, nullus confessorum eorundem quempiam, cujusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis existat, & quacunque Ecclesiastica, etiam Episcopali, vel majori, aut mundana, etiam regali, & majori dignitate præfulgeat, qui offendit Ecclesiastica libertatis, violationis interdicti ab eadem sede impositi, seu heresis, postquam fuerint de ea sententiale condemnati, delati, seu publice diffamati: conspirationis in personam aut statum Roman. Pontificis, seu cujusvis offensa, inobedientie, aut rebellionis ejusdem Pont. vel dictæ sedis, mutilationis membrorum, vel occasionis cujuscunque in sacris ordinibus constituti: offendit personalis in Episcopum seu alium Prælatum: invasionis, deprædationis, occupationis, aut devestationis terrarum Romanæ Ecclesiastice mediate, vel immediate subjectarum: ac etiam invasionis Romipetarum, seu quorūcunque aliorum ad Romanam curiam venientium: prohibitionis devolutionum caularum ad dictam curiam: delationis armorum & aliorum prohibitorum ad partes infidelium: impositionis novorum onerum, realium vel personalium, Ecclesiastis vel Ecclesiasticis personis: simonia super ordinibus vel beneficiis consequendis in dicta curia vel extra eam contractæ, criminum quomodolibet reus foret: et generaliter in causis contentis in literis, quæ consueverunt in die Cœnæ Domini publicari, prætextu hujusmodi facultatum absolvere, & per eos emissis peregrinationis ultramarinae, & vi-

Eee paup-

a Vide Concil. Trid. Sess. 14. de casuum reservatione, c. 7.
b Vide Concil. Trid. Sess. 14. c. 7. de casuum reservatione.

Pauperibus largiatur. Justitiam vero sine gratiam sic obtentam nullius proorsus esse momenti volumas, omnique statuimus carere effectu, & robore firmitatis. Sed & scienter utentes ipsi, simili sententiæ excommunicationis adstringimus: & reservantes nobis absolutionem eorum cum præmissis omnibus ad poenas similes obligamus.

C A P. II.

Premissis damnis ex interdicto provenientibus statuit, quod propter dominum debita non solventem ejus terra vel civitas sine speciali Papa licentia non interdicatur.

Idem Bonif. VIII. (an. 1300.)

Provide attentes, quod ut frequentius, quamvis non sine causa, sine culpa tamen multorum, interdicti sententiæ proferuntur, quodque sunt nonnulli Judices nimis prompti ad proferendas easdem, etiam in negotiis, five causis, quæ interdum plus ex cupiditatibus, quam charitatis radice perspicuis indiciis procedere arguantur: quodque interdicti tempore divina organa suspenduntur, & laudes, nec Ecclesiastica sacramenta ministrantur, ut solent: tolluntur mortuis seu minuantur suffragia, praesertim per oblationem frequentem hostias salutaris: adolescentes, & parvuli participantes rarius sacramenta, minus inflammantur, & solidantur in fide: fidelium tepeficit devotione, hæreses pullulant, & multiplicantur pericula animarum. Præsentis constitutionis providemus editio, ut nulla Provincia, civitas, castrum, villa, locus, territorium, vel districtus, auctoritate ordinaria, vel delegata supponatur Ecclesiastico interdicto pro pecuniariorum debito, vel pro cuiusvis moneta, vel pecunia quantitate, quæcumque occasione vel causa, seu quovis quatuor colore: pro eo maxime, quod ipsorum dominii, rectores seu officiales, quocunque nomine censeantur, aut incole se habitatores, aut singulares personæ ipsorum, statutis vel statuendis, ordinatis vel ordinandis, terminis hujusmodi debitum seu quantitatem non solverunt haec tenus, aut in antea non persolvunt. Nos enim exnunc decernimus iritum, & inane, si secus haec tenus extitit attentatum, vel contigerit attentari, illudque revocamus omnino: non obstantibus quibuscumque contractibus, obligationibus, pactis, conventionibus, compositionibus, submissiōnibus, fideiūssibus, consensibus, processibus, & sententiis super hoc habitis, vel habendis, juramentorum, pecuniarum spiritualium, & temporalium, seu mulieratum appositione, vel quacunque alia firmitate vallatis. Nisi talis suppositio interdicti haec tenus foret facta, vel in antea fieret de Apostolicæ sedis speciali liceutia, & expressa per ipsius sedis patentes literas apparente.

C A P. III.

Andronicum Palæologum, se Imperatorum Græcorum nominantem, & heresis ipsorum fauorem, excommunicatum denunciatis: omnesque cum eo sic manente societatem contrahentes ipso facto dicit excommunicatos, & eorum terras Ecclesiastico supponendas interdicto. Suntque privandi bonis, quæ ab Ecclesia tenent: & talis societas seu confederatio nullæ est. Facit cap. ad Apostolicæ de sentent. & re jud. lib. 6.

Clemens V. (an. 1307. in Gallia.)

A D certitudinem præsentium, & memoriam futurorum Andronicum Palæologum, qui Græcorum Imperato-

rem se nominat, tanquam eorundem Græcorum antiquorum & Schismaticorum, & in antiquato schismate constitutorum, & per hoc hæreticorum, & hæresis ipsorum ac schismatis antiqui fauorem, de fratribus nostrorum consilio denunciamus excommunicationis sententiam latam a canone incurrisse, ac ipsius forte sententiæ vinculo innovatum. Ceterum universis & sigulis Regibus, Principibus, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, & ceteris omnibus cuiuscumque præminentia, conditionis, status, necnon universitatis civitatum, castrorum, & aliorum locorum districtus inhibemus, ne cum eodem Andronico Palæologo in hujusmodi excommunicatione manente, societatem vel confederationem aliquam contrahere sub quovis ingenio, vel machinatione præsumant: vel ei alias in his, quibus excommunicatus est denunciatus a nobis, præstare consilium, auxilium vel favorem publicum vel occultum. Et si secus præsumptum fuerit, omnes singulares personas contrarium præsumentes [non obstante qualibet indulgentia sub quacunque forma verborum, vel expressione ipsius ab Apostolica sede concessa, vel in posterum concedenda, quam quad hoc viribus volumus omnino carere] sententiam excommunicationis, quam exnunc in ipsos ferimus, incurrire volumus ipso facto: terras ipsorum, & universitates prædictas, quæsecus attentare præsumperint, prout expedire videbimus, Ecclesiastico curabimus subjecere interdicto. Ad privationem omnium bonorum, quæ a quibuslibet tenent Ecclesiæ, & ad poenas alias spirituales, & temporales, prout utili putabimus, processuri. Et nihilominus societatem & confederationem ipsas [etiam] pœnarum, & juramentorum additione vel quacunque fuerint alia firmitate vallata] decernimus irritas, & inanes. Datum Pictavis III. Nonas Junii, Anno 2.

C A P. IV.

Excommunicati sunt, qui literas a Papa ante suam coronationem concessas impugnant.

Idem. b (an. 1307. in Gallia.)

Quia e nonnulli (prout accepimus) contra doctrinam Apostoli sua prudentia, quin potius imprudentia, innitentes, ac disceptare super his, de quibus eis non expedit, fatigantes, afferere non verentur, quod summus Pontifex ante suæ coronationis insignia se non debet intramittere de provisionibus, reservationibus, dispensationibus, & aliis gratis faciendo, nec se in literis Episcopum simpliciter, sed electum Episcopum scribere: nec etiam uti bulla, in qua nomen exprimatur ipsius. Nos talium temeritatis compescere cupientes, singulos, qui occasione hujusmodi aliquas literas nostras super negotiis quibuscumque concessas d, quæ a nobis ante coronationis nostra insignia emanarunt, ausi fuerint impugnare, excommunicationis sententia innodamus. Datum apud Pesicum Burdegalensis dioecesis, Pont. nost. Anno 2.

a At. antiquorum. b Joannes de Sylva in tract. de benef. part. i. q. 2. dum meminit huius extravagantis, eam tribuit Clem. 6. c Prov. cap. 3. c. ne innitaris. extr. de conf. d At. concessas.

EXTRAVAGANTIA COMMUNIA FINIS.

L O C I C O M M U N E S
R E R U M , E T V E R B O R U M M E M O R A B I L I U M ,
E X U N I V E R S O J U R I S C A N O N I C I C O R P O R E C O L L E C T I ,
O R D I N E A L P H A B E T I C O
P E R G E N E R A C A U S A R U M E L E G A N T I M E T H O D O D I G E S T I :
P R I O R I B U S O M N I B U S A N T E H A C E D I T I S L O C U P L E T I O R E S .

A.

A ARON; Summum Pontificem repræsentat, dist. 21. c. 1.

Aaronis exemplum proponitur Episcopis & Clericis, ad se invicem honorandum, 95. dist. c. Esto.

Aaronis virga devorat virgas magorum, 26. q. 5. c. nec mirum, ante med.

Qui Abbas ordinari, vel eligi possit?

A BBAS alterius monasterii Monachus non est ordinandus, nisi in monasterio vacante idoneus non existat, vel consuetudo loci in contrarium extet, de relig. domib. c. ne nimis.

Clerici in Abbates non ordinandu, 10. q. 2. c. abbatis. e. ea. Denique qualis Abbas ordinari debet, traditur, 28. q. 2. c. Abbatem in fin.

Abbas quis esse potest in necessitate, licet non possit esse Presbyter, c. tuam, de etat. & qual.

Abbas esse non potest non professus, c. cum in magisterium, de elect.

In Abbatem eligi potest eremita, c. cum monasterium, de elect.

Abbas fieri potest quis de apostasia rediens, c. intellectus, de etat. & qual.

A QUIBUS ELIGI, VEL CONFIRMARI DEBEAT.

A Conventu est eligendum, non ab aliis, 18. qu. 2. c. abbas. c. abbatem. c. quam sit. q. defuncto. vers. quem sibi propria. e. abbas. versic. tamen eligant. item 16. q. 7. c. ult. Contradicit. q. 2. c. 1. Cui objectioni respondet Gratianus, d. c. abbas. q. ecce. Sed & alii quam Monachi Abbatem eligere possunt, si Monachi sint indomitæ cervicis, & effrænatæ superbie, d. q. ecce. & d. q. 2. c. nullam. Vel religiosis foeminis Abbas sit præficiendus, d. q. 2. c. qui religiosis.

Abbatem potest capitulum confirmare, c. cum dilectus, de consuetud.

De POTESTATE, AUCTORITATE, ET OFFICIO

A B B A T U M .

Abbas admittere non debet alienum Monachum, 18. q. 2. c. Abbates. q. Monach. vers. vel qui Monachum. item 19. q. 3. c. statuimus. vers. discedentes vero, 20. q. 4. c. ult. in pr.

Ut Abbates quolibet anno convenient, c. abbatem, in princ. vers. qui semel in anno, 18. q. 2.

Abbas diversas cellulas, diverse monasteria ne habeat, 20. q. 4. c. ult. q. abbati.

Locum suum deserere potest cum licentia Episcopi, can. 8. 28. qu. 2.

Cum fratibus in conventu manere debet, atque in officio suo sollicitus esse, cap. cum ad. 6. q. Abbas vero. de statu Monach.

Abbatis a Monachis obedientia debetur, 18. q. 2. c. Abbates. q. Monach. & c. cum ad. 6. q. Abbas vero. de statu Monach.

In potestate Episcopi est, 18. qu. 2. c. Abbates. in princ. c. monasteria. c. Abbatis.

Ne Monachos vagari permittat, 18. quest. 2. c. Abbates. q. Monach., vers. aut per loca aliqua.

Abbas absolvere potest Monachum ab excommunicatione in seculo contracta, nisi mutilatio membra, vel effusio sanguinis sit secuta, vel in Episcopum aut Abbatem manus injecerit violentas, c. cum illorum, de sentent. excommunicato.

Cum talibus possunt etiam dispensare Abbates in susceptis ordinibus in excommunicatione, si memoriam facti non habeant, vel peritiam juris: nisi factum sit grave, & notabile, ibidem.

Abbas potest excommunicare Monachos suos, vel Canonicos. Idem potest Prior, cap. cum in Ecclesiis, de major.

Abbas non benedictus ab Episcopo, super hoc a tertio receptus, potest exercere ea, quæ sunt officii sui, Episcopo irrequisito: ita tamen, quod sit primo confirmatus. cap. statuimus, de suppl. neglig. Prelat.

Abbates Cisterciens. obedientiam faciunt Episcopo suo. secundum formam, quæ habetur, c. ne Dei Ecclesiæ, de Simon.

De REMOTIONE ABBATIS.

Causæ, ex quibus Abbas est removendus, notantur 18. q. 2. c. si quis abbas. & si infamatus, vel convictus fit applicatione remota, nolit sponte cedere, compellatur, de appellat. cap. quia nos. & non a Monachis, sed ab Episcopo & viciniis Abbatibus est loco removendus, dict. c. si quis abbas. vers. ab Episcopo, in cuius territorio. & d. c. nullam.

De PUNIENDIS ABBATUM.

De puniendis seu corrigendis Abbatibus, c. ult. q. si vero abbates, eod. tit.

ABBATISSA Moniales benedicere, confessiones audire, & publice prædicare non potest, cap. nova quedam, 10. de penitentia.

Abbatissa potest etiam suspendere Clericos delinquentes ab officio, licet non possit excommunicare, de major. & obedient. c. dilecta, & de electione Abbatissæ, vide c. indemnitatib. 34. de electione in 6.

Abbatissa nec prædicare, nec confessiones audire potest, cap. nova, de pœn. & remiss.

De ABIGELIS accusatio cum inscriptione, & sine ea proponi potest, 4. quest. 4. c. nullus. q. abatti, l. unic. C. de abigeli.

ABLATA violenter restituantur ante item contestatam, can. 3. 3. qu. 2.

ABOLITIO poenam remittit, sed infamiam non tollit, can. 8. 2. q. 3.

ABORTUS causam dans, si conceptum erat vivificatum, & animal rationale, homicida est, cap. 20. de homic. volunt.

ABSENS accusare, vel accusari per alium non potest, can. 18. 3. qu. 9. neque judicari, can. 13. & 14. 3. quest. 9. nisi contumax fuerit, can. 1. 3. qu. 8.

Appellare potest ex quo scit, si indefensus fuit, can. 29. q. si adversus, 2. qu. 6.

Fructus Beneficiorum percipit, si studiorum causa absit, cap. 21. de præbend.